

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-19

القاضي اليكيم روبينشتين

השופט אליקים רובינשטיין

رئيس لجنة الانتخابات المركزية للكنيست ال-19

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-19

ירושלים, ב' בשבט תשע"ג
13 בינואר 2013

תב"כ 19/19
תב"כ 20/19

רשימת הליכוד – ישראל ביתנו בהנהגת בנימין
נתניהו לראשות הממשלה

המבקשת בתב"כ 19/19
ובתב"כ 20/19:

סיעת מרצ – השמאל של ישראל

המשיבה בתב"כ 19/19:

העבודה בראשות שלי יחימוביץ'

המשיבה בתב"כ 20/19:

בקשות בעניין תעמולת בחירות אסורה

החלטה

רקע

א. אלו בקשות של רשימת הליכוד – ישראל ביתנו בהנהגת בנימין נתניהו לראשות הממשלה, המתמודדת בבחירות לכנסת ה-19. עניינן של שתי הבקשות זהה – בקשה לקבוע כי המשיבות, המתמודדות אף הן בבחירות לכנסת ה-19, הפרו את סעיף 8 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959.

ב. סעיף 8 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) קובע כלהלן:

"לא תהא תעמולת בחירות מלווה תכניות בידור, לרבות הופעות אמנים, נגינה, זמרה, הצגת סרטים ונשיאת לפידים; לא תהא תעמולת בחירות קשורה כמתן מתנות ופרט למסיבות בכתיים פרטיים לא תהא קשורה בהגשת מאכלים או משקאות משכרים. האיסור על הצגת סרטים לא יחול על שידור תעמולת בחירות בטלוויזיה לפי סעיף 15א."

ג. בבקשה בתב"כ 19/19 נטען, כי ביום 10.12.12 התקיים כנס אמנים למען מרצ, בו הופיעו אמנים שונים. הבקשה הפנתה לסרטונים המתעדים את הופעתה של הזמרת

רונה קינן בכנס זה וכן להזמנה לכנס. בבקשה בתב"כ 20/19 נטען, כי ביום 3.12.12 התקיים כנס, בו הציגה יושבת ראש מפלגת העבודה, חברת הכנסת שלי יחימוביץ', את המצע הכלכלי של רשימת העבודה לכנסת, ובו הופיעה הזמרת אפרת גוש. נטען, כי בכך הפרו המשיבות את הוראת סעיף 8 האמורה, כפי שזו פורשה בהחלטתי בתב"כ 11/19 קפל נ' רשימת הליכוד – ישראל ביתנו בהנהגת בנימין נתניהו לראשות המחשלה מיום 3.1.13. בשתי הבקשות התבקשתי לקבוע, כי מדובר בהפרות של סעיף 8 לחוק דרכי תעמולה.

ד. בהחלטה מיום 6.1.13 התבקשה תגובת המשיבות. בתגובת המשיבה בתב"כ 19/19, סיעת מרצ, נטען כי דין הבקשה להידחות על הסף באשר יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית אינו רשאי ליתן צוים הצהרתיים. עוד נטען, כי הבקשה אינה דומה לעניין שנדון בגדר תב"כ 11/19 הנזכר, שכן שם נעשתה פניה מקדמית מטעם רשימת הליכוד – ישראל ביתנו למבקר המדינה בנוגע להופעת זמרת (שרית חדד) בכנס בחירות, ומבקר המדינה הבהיר כי מתעורר ספק בדבר חוקיותה של ההופעה, ובכל זאת בחרה רשימת הליכוד ביתנו להפר "ביודעין ובכוונת מכוון את הוראות החוק ולקיים את ההופעה האסורה". עוד נטען, כי הואיל ובהחלטה בתב"כ 11/19 הופנתה תשומת ליבו של היועץ המשפטי לממשלה לכנס האמנים נשוא הבקשה, הסמכות לפעול בנושא מצויה בידי היועץ המשפטי לממשלה. לגופם של דברים נטען, כי "האפקט הדומיננטי של האירוע מלמד כי אין המדובר ב'תעמולת בחירות' אסורה". נאמר, כי "הנושא המרכזי שעמד ביסודו של האירוע היה הצורך בהגנה על זכויות האדם וחשיבות השמירה על זכויות אלו בחברה. על האפקט הדומיננטי בקיום האירוע ניתן ללמוד, בין היתר, הן ממועד קיומו של האירוע והן מתוכנם של השירים שבוצעו במהלכו". עוד נאמר, כי "לא הורם הנטל לצורך ביסוס המסקנה לפיה האפקט הדומיננטי של האירוע היה לשם שכנוע והשפעה על רצון הבוחר בבחירות לכנסת, כמתחייב על פי מבחני הפסיקה". המשיבה מוסיפה וטוענת, כי האירוע נשוא הבקשה "נערך בקרב פעילי המפלגה ומטרתו לא הייתה לצרכי תעמולת בחירות כלפי כולי עלמא", וכי "במקרה שלפנינו התקיים אירוע מופנם ואינטימי, פנים-מפלגתי, אשר לא סוקר באמצעי התקשורת האלקטרוניים ולא שודר במהדורות חדשות או ברדיו או בטלוויזיה בכלל".

ה. גם בתגובת רשימת העבודה בראשות שלי יחימוביץ', המשיבה בתב"כ 20/19, נטען כי יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית אינו רשאי ליתן צוים הצהרתיים. נטען, כי "קיים טעם רב ליתן ליו"ר ועדת הבחירות אך ורק את הסמכות להוציא תחת ידו צווי מניעה וזאת לשם מניעת עבירה על החוק טרם יצירתה או לשם הפסקתה, ולשם מניעת תקלות והפרעות לבחירות", וכי "מנגד קיים טעם ביותר שלא ליתן את הסמכות ליתן

סעד הצהרתי בעלמא, כך סתם ללא קשר לדבר, שכן, עניין זה של קביעה הצהרתית כי מאן דהוא עבר על החוק, מסור לבית המשפט המוסמך". נטען, כי "בקשה למתן סעד הצהרתי לשם קביעה מוחלטת וסופית כי גורם כלשהו עבר על החוק, אשר תהיה לה משמעות פלילית לכאורה, כלל וכלל אינו בסמכותו של יו"ר ועדת הבחירות". לגופם של דברים נטען, כי מדובר ב"כנס סגור של פעילים אשר להם קשר הדוק עם פעילות המפלגה", וכי "הופעת הזמרת ככל הידוע, לא צולמה ולא שודרה ברשתות הטלוויזיה ולא היוותה בסיס עיקרי לדיווחים חדשותיים". עוד נטען בתגובה, כי קיים שוני רב בין הכנס נשוא הבקשה לבין המקרה שנדון בתב"כ 11/19, בין היתר במיקומו של האירוע; במספר האנשים שנכחו בו; בעובדה כי הופעתה של הזמרת אפרת גוש נשוא הבקשה לא שודרה בטלוויזיה בשעת צפיית שיא; ובעיקר – כי מפלגת העבודה "לא פעלה ככוונת מכוון, באופן מובהק ובמפגיע – בניגוד להוראה מפורשת של מבקר המדינה".

הכרעה

1. בפתח הדברים אדרש לטענה, כי יושב ראש ועדת הבחירות אינו רשאי ליתן צו הצהרתי בדבר הפרת חוק דרכי תעמולה. אין בידי לקבל טענה זו.

2. סעיף 17ב(א) לחוק דרכי תעמולה מסמיך את יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית ליתן צו מניעה המונע, בין היתר, "ביצוע מעשה עבירה לפי חוק זה". צו מניעה יינתן כאשר יושב ראש ועדת הבחירות נוכח כי פעולה או התנהלות מסוימת, שמניעתה מתבקשת, אינה עולה בקנה אחד עם הוראותיו של חוק דרכי תעמולה. במלים אחרות, מתן צו מניעה פירושו הצהרה כי פעולה או התנהלות מסוימת היא הפרה של חוק דרכי תעמולה, ולא ניתן לראות בו "החלטות שהן ברמה הלכאורית" (סעיף 24 לתגובת רשימת העבודה). אכן, מכתחילה נועדה הסמכות ליתן צו מניעה למנוע ביצועה של פעולה מסוימת, קרי, במבט לעתיד; ואולם, הלכה למעשה, ובמציאות מטבעה, פעולות רבות מובאות לפתחו של יושב ראש ועדת הבחירות לאחר שבוצעו, שהרי ועדת הבחירות המרכזית אינה בולשת אחר רשימות המועמדים. לדידי, משעה שמהותו של צו המניעה היא הצהרה על פעולה מסוימת כהפרה של חוק דרכי תעמולה, אין ניתן לומר – באופן גורף – כי יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית אינו רשאי לקבוע גם לאחר שפעולה מסוימת התרחשה, כי היתה בה הפרה של החוק. אכן, התויית דרכן של רשימות המועמדים והרתעתן מנקיטה בפעולה או בהתנהלות מסוימת – והרי זו תכליתו העיקרית של צו המניעה – יכולה וצריכה להיעשות גם נוכח פעולות שנעשו זה מכבר. דווקא קביעה גורפת, לפיה לא ניתן לקבוע כי פעולה מסוימת שנעשתה היא הפרה של חוק דרכי תעמולה, אינה עולה בקנה אחד עם תכלית החוק, שאו אז תוכלנה רשימות

קולנוע" ציין יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-16 ולראשות הממשלה, השופט (כתארו אז) מ' חשין, כי "בעוד אשר אסור ללוות תעמולת בחירות בסרטי בידור, אין בחוק כל איסור ללוות תעמולה בסרטי תעמולה" (ראו גם חוות דעתו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-11, השופט ג' כך, בעניין "הוראה בדבר השימוש בקסטות וידיאו בתעמולת בחירות"); ראו בדומה גם החלטתי בעניין "הופעת אמנים בתשדירי תעמולת בחירות (במועדים שנקבעו בחוק) בטלוויזיה וברדיו" מיום 7.1.13).

השלישית, טענותיהן של המשיבות בדבר השוני בין האירועים נשוא הבקשה לבין המקרה שנדון בתב"כ 11/19 – שהתמקדו בעיקר בעלות ההופעות ובפניה המקדמית למבקר המדינה – אינן משליכות על הקביעה אם מדובר בהפרת חוק דרכי תעמולה, אם לאו, והמשיבות יוכלו להעלותן בעתיד ככל שתידרשנה וככל שתחפוצנה.

כללם של דברים

טו. הופעתה של הזמרת בכנס רשימת העבודה שנערך ביום 3.12.12 וכן כנס האמנים למען מרצ שנערך ביום 10.12.12 היו הפרה של סעיף 8 לחוק דרכי תעמולה. על כן, גם החלטתי זו – בצירוף הבקשות ותגובות המשיבות – תועבר ליועץ המשפטי לממשלה על מנת שיפעל בהתאם לסעיף 17 לחוק דרכי תעמולה. החלטה זו תועבר גם לידי מבקר המדינה.

ניתנה היום, ב' בשבט התשע"ג (13.1.13).

אליקים רובינשטיין
שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-19